

Zapisnik

s 1. sastanka Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine;

održanog 03. studenoga 2020. godine

27. studenoga 2020.

Dnevni red:

- 10:00– 10:25 Uvod (usvajanje Dnevnog reda, predstavljanje Poslovnika i glasanje)
- 10:25-11:00 Nastavak izlaganja plana i načina rada i rasprava
- 11:00-11:15 Predstavljanje Prijedloga Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma
- 11:15-11:45 Diskusija članova Radne skupine na predstavljeni Prijedlog Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma
- 11:45-12:00 Zatvaranje sastanka

Nazočni članovi i zamjenici članova Radne skupine:

Prvom sastanku Radne skupine za izradu Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine (u daljnjem tekstu: Radna skupina) sudjelovali su:

- voditelj Radne skupine: Alen Tahiri, univ. spec pol.;
- zamjenik voditelja Radne skupine: Aleksa Đokić;
- tajnik Radne skupine: mr. sc. Klaudija Kregar Orešković

- članovi i zamjenici članova Radne skupine s pravom glasa (poredani abecednim redoslijedom):

1. Babačić Lucija - Ministarstvo hrvatskih branitelja
2. Balića Tihana - Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
3. Banović Ksenija - Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
4. Bježančević Sanja - Udruga gradova u Republici Hrvatskoj
5. Brusić Anny - Hrvatska udruga poslodavaca
6. dr. sc. Buljan Culej Jasminka - predstavnica Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije
7. Čavlović Monika - Ured pučke pravobraniteljice
8. Čavar Jozo - Ministarstvo turizma i sporta
9. Derviš Erna - Ministarstvo obrane
10. Ferara Ivana - Ministarstvo pravosuđa i uprave
11. Grgić Josip - Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova
12. Jurišić Darijo - Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom

13. Kešina Ana - Ministarstvo znanosti i obrazovanja
14. Kovač Martina - Ministarstvo kulture i medija
15. Krčmar Suzana - Savez Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“
16. Lalić Sara - Centar za mirovne studije
17. Lukačić Lana - Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelj i socijalne politike
18. Marin Luci - Hrvatski zavod za zapošljavanje
19. Marković Josipa - Stručna služba Savjeta za nacionalne manjine
20. Mišić Monika - Središnji državni ured za obnovu i stambeno
21. Musić Siniša-Senad - Romska organizacija mladih Hrvatske
22. Novosel Domagoj - Središnji državni ured za demografiju i mlade
23. Odrčić Mikulić Maja - Hrvatska zajednica županija
24. mr. sc. Ogrinšak Tomislav - Agencija za odgoj i obrazovanje
25. Petrc Goran - Hrvatska zajednica županija
26. Radić Ivan - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
27. Romić Milana - Ured za udruge
28. Sporiš Maja - Ured za ravnopravnost spolova
29. Srpak Dražen - Udruga gradova u Republici Hrvatskoj
30. Stanić Šajatović Višnja - Ministarstvo unutarnjih poslova
31. Stolnik Grozdana - Državni zavod za statistiku
32. Štimac Mihovil - Ministarstvo poljoprivrede
33. Turčić Renata - Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine
34. Varga Zoran - Hrvatska obrtnička komora
35. Vincetić Vlatka - Hrvatski crveni križ
36. dr. sc. Vojak Danijel - Institut za društvene znanosti „Ivo Pilar“
37. Vrandečić Loje Ivo - Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Članica Radne skupine, dr. sc. Jasminka Buljan Culej, predstavnica Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije iz Uprave za strateško upravljanje razvojem Republike Hrvatske i koordinaciju investicija iz EU instrumenata, u radu Radne skupine sudjeluje s ciljem podrške u primjeni zakonodavnog i metodološkog okvira sustava strateškog planiranja.

Sastanku su, zajedno s prisutnim članovima, nazočili i sljedeći zamjenici članova Radne skupine:

1. Ajduk Ratimira – Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja;
2. Grbić Emir – Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije;
3. Huseini Veli – Hrvatska zajednica županija.
4. Mašić Barbara – Ministarstvo pravosuđa i uprave;
5. Nović Daliborka – Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine;
6. Prprović Barbara – Hrvatski crveni križ;
7. Zidanić Šakota Tihana – Hrvatski zavod za zapošljavanje;

Prvi sastanak Radne skupine pratile su i: gospođa Ondina Obradović, predstavnica Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije iz Uprave za strateško upravljanje razvojem Republike Hrvatske i koordinaciju investicija iz EU instrumenata te Katarina Coha i Maja Brkić savjetnice u Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Iz Ureda potpredsjednika Vlade sastanak je pratio gospodin Viktor Koska.

Sažetak:

Dana 03. studenoga 2020. godine, s početkom u 10 sati održan je 1. sastanak Radne skupine za izradu Nacrta Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Nacrta Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, za razdoblje od 2021. do 2022. godine (u daljnjem tekstu: Radna skupina). Sastanak je putem Microsoft Teams aplikacije vodio voditelj Radne skupine, ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina – Alen Tahiri, univ. spec. pol..

Sastanku je nazočilo 36 članova i zamjenika Radne skupine s pravom glasa, zamjenik voditelja Radne skupine, 7 zamjenika članova uz prisustvo člana Radne skupine, predstavnik Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU zadužen za osiguravanje podrške i praćenje procesa izrade akta strateškog planiranja, predstavnik Ureda potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske te tajnik Radne skupine.

Dnevni red sastanka koji je jednoglasno usvojen, uključivao je prezentaciju prijedloga načina i tempa tj. hodograma rada Radne skupine te raspravu o izloženom prijedlogu, kao i prezentaciju Prijedloga Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma te raspravu na izloženi Prijedlog Preporuka u kontekstu izrade Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. godine i pratećeg Akcijskog plana.

Radna skupina je jednoglasno usvojila Poslovnik Radne skupine. Kako na izloženi tempo i način rada Radne skupine nije bilo primjedbi – zaključeno je da se članovi Radne skupine slažu s izloženim prijedlogom koji planira ukupno 4 sastanka Radne skupine u punom sazivu i po dva sastanka užih Radnih skupina. Uže radne skupine planirane su za horizontalna područja intervencije tj.: 1.) prevenciju antiromskog rasizma i diskriminacije i 2.) suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti te osnaživanje građanske participacije Roma. Sastav članova užih radnih skupina činiti će članovi i zamjenici članova Radne skupine tj. predstavnici tijela: Ministarstva vanjskih i europskih poslova; Ministarstva pravosuđa i uprave; Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije; Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji socijalne politike; Ministarstva zdravstva; Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade; Ureda za ravnopravnost spolova.; zatim predstavnici pravobraniteljstava; te organizacije civilnog društva i predstavnik akademske zajednice. Prema planiranom hodogramu, dokument bi trebao biti pripremljen za proceduru usvajanja na Vladi Republike Hrvatske 29. ožujka 2021. godine.

Također, smatra se prihvaćenim stav Ureda, prema kojem se proces izrade novog dokumenta vidi prije svega kao proces USUGLAŠAVANJA kako na razini definiranih područja intervencije tako i na razini specifičnih ciljeva tj. ciljanih vrijednosti, imajući u vidu činjenicu da je Prijedlog Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma, između ostalog ponudio i opće i specifične ciljeve kao i minimalne ciljeve vrijednosti koje države članice trebaju doseći do 2030. godine, kao i bogatu analitičku podlogu vezano uz položaj Roma u RH, a koju je osigurao Ured i koja omogućuje sveobuhvatno zaključivanje o problemima, izazovima i potrebama romske zajednice u Republici Hrvatskoj.

Nakon prezentacije Prijedloga Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma, koja je uključivala i opće i specifične ciljeve tj. kvantitativne pokazatelje ciljeva koje je potrebno postići u desetogodišnjem provedbenom okviru kao i vrijednosti od kojih će se mjeriti napredak Republike Hrvatske u provedbi EU Okvira, članovi Radne skupine zatraženi su da se do 13. studenog 2020. pisano očituju na raspravna pitanja:

- U kojoj je mjeri Prijedlog Preporuka relevantan za novi strateški okvir RH usmjeren integraciji pripadnika romske nacionalne manjine?*
- U kojoj nam je mjeri prihvatljiv prijedlog horizontalnih i sektorskih ciljeva?*
- U kojoj su mjeri postavljeni minimalni ciljevi, ciljevi koje je potrebno postići na razini država članica, relevantni za RH?*
- Koliko je izgledno da RH do 2027. dosegne minimalne ciljeve koje je potrebno postići na razini država članica?*
- Koje ciljeve je potrebno korigirati, uzimajući u obzir i činjenicu da NPUR 2021.-2027. ima kraći provedbeni period?*

Sastanak je završen u 12:15 sati.

Uvodno:

Prvi sastanak Radne skupine započeo je u 10 sati, 03. studenoga 2020. godine, a održan je u virtualnom obliku. Sastanak je vodio - voditelj Radne skupine, tj. ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Alen Tahiri, univ. spec. pol..

Nakon uvodnih pozdravnih riječi voditelj Radne skupine je ukratko, u sklopu prve točke dnevnog reda predstavio Prijedlog dnevnog reda koji je potom jednoglasno usvojen.

Predstavljanje prijedloga Poslovnika te načina i tempa rada Radne skupine:

Usljedilo je kratko predstavljanje Poslovnika Radne skupine, koji je prije sastanka dostavljen članovima i zamjenicima članova Radne skupine. Voditelj Radne skupine skrenuo je pozornost prisutnima na odredbe koje se odnose na javnost djelovanja Radne skupine u kojima se navodi kako će i sastav Radne skupine, kao i zapisnici s Radnih skupina biti objavljeni na mrežnim stranicama Ureda te obrazložio kako je prethodno uvedeno s ciljem informiranja šire javnosti o procesu izrade dokumenta. Također, zbog potrebe prilagodbe „novom normalnom“ u Poslovniku je propisano kako će se sastanci Radne skupine u punom sazivu održavati uglavnom virtualno dok je mogućnost sastanaka uživo ostavljena za uže radne skupine koje bi bile puno manjeg saziva.

Također, kako je Nacionalni plan za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2027. dio tzv. uvjeta koji omogućuju provedbu ESI fondova i kako je njegovo donošenje u propisanom roku važno kako iz perspektive konzumacije fondovskih sredstava – ali i iznimno važan dokument za daljnji rad Ureda, kao i drugih tijela u sustavu – tako je Poslovníkom Radne skupine predviđeno glasovanje o stvarima u kojima raspravom nije moguće dosegnuti konsenzus ili kompromisno rješenje, kako bi se osigurala izrada dokumenta u propisanim rokovima.

Otvorena je rasprava o Nacrtu Poslovnika u kojoj su se za riječ javili sljedeći članovi Radne skupine: gospodin Dražen Srpak, gospodin Goran Petrc, gospođa Ksenija Banović, gospođa Sanja Bježančević, gospođa Sara Lalić, gospođa Suzana Krčmar, gospođa Erna Derviš, gospođa Maja Sporiš, dr. sc. Danijel Vojak, gospođa Ivana Ferara, gospodin Veli Huseini te gospođa Tihana Balića. Sudionici rasprave su tijekom svojih uključivanja podržali rad Radne skupine te redom izjavili kako nemaju primjedbi na Nacrt Poslovnika.

Potom se pristupilo glasovanju (korištenjem prostora za razgovor na aplikaciji) kojim je Poslovník usvojen s 38 glasova „ZA“.

Usljedilo je predstavljanje prijedloga plana i načina rada Radne skupine od strane voditelja Radne skupine, ravnatelja Ureda - Alena Tahirija. U obrazloženju koje je prethodilo izlaganju prijedloga plana rada, voditelj je istaknuo kako je za Ured proces izrade tj. prikupljanja i analiziranja podataka koji će poslužiti kao podloga za izradu predmetnog srednjoročnog programskog dokumenta započeo još 2016. godine vanjskom evaluacijom te se nastavilo do kraja 2020. godine i to najvećim dijelom kroz projektne aktivnosti. Riječ je o aktivnostima provedenim u okviru projekata financiranim sredstvima Europske unije (točnije IPA 2012 programa, Programa unije te Europskog socijalnog fonda), ali i drugih donatora: Platforma za

uspješnu provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma, uz financijsku pomoć UNICEF- Ureda Hrvatska; Nacionalna platforma za Rome“ financirana sredstvima Programa unije - Prava, jednakost i pravda (Rights, Equality and Justice - REC Programme); te Prikupljanje i praćenje baznih podataka za učinkovitu provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma“, koji su u okviru programa IPA 2012 za Ured kao korisnika proveli ugovaratelji Ecorys Hrvatska d.o.o. i Centar za mirovne studije. Voditelj je naglasio kako je u konzultativnim aktivnostima Ureda tijekom provedbe ukupnih aktivnosti spomenutih projekata (i to uglavnom na regionalnoj i lokalnoj razini), na temu kratkoročnih i dugoročnih prioriteta djelovanja, sudjelovalo 613 sudionika iz svih segmenata hrvatskog društva, a nalazi provedenih konzultacija pohranjeni su u izvješćima o provedbi projekata, kao i u publikacijama Ureda. Povrh navedenog, voditelj je istaknuo kako su u istraživanju baznih podataka za praćenje provedbe još uvijek aktualne Nacionalne strategije za uključivanje Roma prikupljeni anketni podaci o 4.758 članova romskih kućanstava u 12 županija Republike Hrvatske; da je proveden 141 polustrukturirani intervju s predstavnicima relevantnih institucija (škole, vrtići, centri za socijalnu skrb i sl.) na razini jedinica lokalnih samouprava; fokus grupe sa 73 predstavnika relevantnih institucija na županijskoj razini te 67 polustrukturiranih intervju s ključnim romskim figurama (tj. značajnim predstavnicima romske zajednice na ispitivanim područjima). Tako su prikupljeni podaci o potrebama Roma u RH od ukupno 5039 osoba, prije svega pripadnika romske nacionalne manjine, ali i svih ostalih, profesionalaca koji se u svom svakodnevnom radu susreću s poteškoćama romske nacionalne manjine. Tijekom obrazlaganja konteksta prijedloga plana i načina rada, voditelj Radne skupine istaknuo je i to da je istraživanje baznih podataka rađeno s ciljem, ne samo prikupljanja podataka koji omogućuju zaključivanje o potrebama i prioritetima budućeg djelovanja već je postavilo i bazu podataka od koje je moguće pratiti svaki budući napredak po bilo kojem budućem programskom dokumentu usmjerenom integraciji pripadnika romske nacionalne manjine, kao i da su tijekom predistraživanja (mapiranja romske zajednice u RH) popunjena i 134 predložka za opis zajednice koji sadrže vrijedne podatke o infrastrukturnim potrebama na svim ispitivanim lokalitetima tj. na svim lokalitetima u RH na kojima živi 30 i više osoba koje se deklariraju kao pripadnici romske nacionalne manjine ili koje drugi Romi ili okolno stanovništvo percipira kao Rome. Nadalje, voditelj Radne skupine, podsjetio je prisutne da su nalazi provedenog istraživanja objavljeni u publikaciji koja je dostupna na mrežnim stranicama Ureda, kao i da je provedeni projekt Ureda proglašen primjerom dobre prakse prikupljanja podataka o nejednakosti na razini EU o čemu svjedoči i Compedium koji je objavila Agencija EU za temeljna prava (Fundamental Rights Agency – FRA) i koji je dostupan na mrežnim stranicama Agencije. Konačno, voditelj Radne skupine je naglasio kako je povrh svega navedenog Ured kroz ESF projekt pod nazivom „Uključivanje Roma“, a koji je u provedbi – ugovorio i dodatne tematske analize baznih podataka s naglaskom na regionalnu dimenziju nalaza te da će do konca godine raspolagati s pet dodatnih publikacija:

- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo - žene, mladi i djeca;
- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo – identitet, socijalna distanca i iskustvo diskriminacije
- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo - obrazovanje i zapošljavanje;
- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo - zdravstvena zaštita i socijalna skrb;

- Uključivanje Roma u hrvatsko društvo - prostorno uređenje, stanovanje i zaštita okoliša.

čija javna predstavljanja, od kojih je prvo i održano u listopadu ove godine, uključuju i prostor za diskusiju o nalazima tematskih analiza u kontekstu novih dokumenta tj. Nacionalnog plana za uključivanje Roma i pripadajućeg Akcijskog plana. Zaključci diskusija se bilježe od strane projektnog tima te će biti dostavljeni tajniku Radne skupine kako bi se osigurao transfer informacija između članova Radne skupine i terenskih aktivnosti od značaja za proces izrade Nacionalnog plana za uključivanje Roma.

Zaključno, voditelj Radne skupine naveo je kako je po mišljenju Ureda sve što je trebalo biti učinjeno kako bi se osigurala kvalitetna analitička podloga za izradu novog programskog dokumenta učinjeno te da prijedlog plana i načina rada Radne skupine iznosi upravo u tom kontekstu.

U nastavku izlaganja, voditelj Radne skupine je iznio plan rada Radne skupine, a prema kojem se već 13. studenog očekuju pisani komentari članova Radne skupine na Prijedlog Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma, tzv. novi EU Okvir za Rome, kako bi 17. studenog 2020. bio izrađen 1. Prijedlog NPUR-a. Istaknuo je kako je razlika predloženog tempa i načina izrade budućeg dokumenta u odnosu na proces koji je vođen prilikom izrade trenutno važećeg dokumenta, svakako činjenica da je rad u užim malim grupama predviđen isključivo po horizontalnim politikama novog EU okvira za Rome, i to u užim radnim skupinama za:

- a) prevenciju rasizma usmjerenog prema Romima i diskriminacije;
- b) suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti te osnaživanje građanske participacije Roma.

Prijedlog Ureda vezano uz sastav članova užih radnih skupina jest da članove čine predstavnici tijela u čijoj nadležnosti se dijelom ili u cijelosti nalaze navedene horizontalne politike, pa je u skladu s navedenim voditelj Radne skupine iznio prijedlog Ureda da u sastav užih Radnih skupina uđu predstavnici: Ministarstva vanjskih i europskih poslova; Ministarstva pravosuđa i uprave; Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije; Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji socijalne politike; Ministarstva zdravstva; Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade; Ureda za ravnopravnost spolova.; pravobraniteljstva; te organizacije civilnog društva i predstavnik akademske zajednice.

Nadalje, voditelj Radne skupine je iznio kako je Ured planirao ukupno 4 sastanka Radne skupine u punom sazivu i po dva sastanka užih Radnih skupina, a prezentacija dokumenta pripremljenog za javno savjetovanje planirana je 19. siječnja 2021. godine. Također, istaknuto je, ukoliko se prihvati predloženi tempo rada, sa skraćenim vremenom trajanja javne rasprave putem središnjeg državnog portala za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću „e-Savjetovanje“ – dokument može biti pripremljen za proceduru usvajanja Vlade Republike Hrvatske tek 29. ožujka 2021. godine.

Zaključno voditelj Radne skupine istaknuo je kako zbog bogate analitičke podloge kojom raspolaže, Ured smatra da su problemi, izazovi i potrebe definirani – te da ovaj proces vidi prije svega kao proces USUGLAŠAVANJA kako na razini definiranih područja intervencije tako i

na razini specifičnih ciljeva tj. ciljanih vrijednosti, tim više imajući u vidu činjenicu da je Prijedlog Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma, između ostalog ponudio i opće i specifične ciljeve kao i minimalne ciljane vrijednosti koje države članice trebaju doseći do 2030. godine. Tako se iz perspektive Ureda ključna pitanja vezana uz proces izrade NPUR-a i pripadajućeg Akcijskog plana odnose na usuglašavanje mjere u kojoj će hrvatski dokument slijediti EU okvir za Rome te koji su to strateški projekti koje je potrebno poduzeti u sektorskim i horizontalnim politikama u razdoblju provedbe novog programskog i provedbenog dokumenta.

Potom je otvorena rasprava na temu izloženog plana i načina rada Radne skupine.

U raspravu se uključio gospodin Dražen Srpak koji se je naveo kako je pred Radnom skupinom jedan zahtjevan posao, ali da je važno da zaključak rada bude da je učinjeno nešto dobro za romsku zajednicu. Spomenuo je kako je pregledavajući materijale koje je prije sastanka Radne skupine dostavio Ured, primijetio ciljeve koji se na lokalnoj samoupravi koju predstavlja već ostvaruju, poput uključivanja u predškolski odgoj i obrazovanje. Nadalje je naveo kako uključivanje djece u rano i predškolsko obrazovanje značajno utječe na jezične sposobnosti djece i olakšava njihovo sudjelovanje u osnovnoj školi. Također je naveo kako je posljednjih godina kupljen izvjestan broj kuća izvan romskog naselja u kojima stanuju pripadnici romske nacionalne manjine te da se ta praksa do sada pokazuje dobrom kako iz perspektive Roma tako i ostatka populacije. U tom smislu mu je drago vidjeti da se u ciljevima nalazi ono što se već radi na razini lokalne samouprave. Ističe kako je potrebno puno međusobnog razumijevanja kako bi suživot bio puno bolji, važno je naglašavati da je riječ o građanima Republike Hrvatske te da je jedini način da se problemi riješe međusobna suradnja i tolerancija. Gospodin Srpak ističe kako je rađena legalizacija naselja, navodi planove za izgradnju kanalizacije u romskom naselju, kao i problem s legalizacijom pa posljedično i s priključivanjem električne energije, kao i pristupu vodi iz vodovoda. Navodi kako je lokalna uprava dok se problem ne riješi osigurala pristup vodi putem postavljanja česme.

Voditelj Radne skupine je zahvalio gospodinu Srpaku te napomenuo kako Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina intenzivno prati događanja u Međimurskoj županiji, kako i Povjerenstvo za praćenje Nacionalne strategije za uključivanje Roma podržava nastojanja grada Murskog Središća, posebice uključivanje u predškolski odgoj i obrazovanje – znatnim financijskim sredstvima koja iz godine u godinu rastu. Također ističe, kako je zaista naselje Sitnice u Murskom Središću uređeno iz pretpristupnih fondova IPA 2008, projekta Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina tj. Ureda za prava nacionalnih manjina, čiji je današnji Ured pravni slijednik te se zahvalio gospodinu Srpaku na isticanju uloge koju Ured ima i koju je imao u ukupnim nastojanjima za poboljšanjem položaja romske nacionalne manjine.

Nastavno se gospodin Srpak zahvalio voditelju Radne skupine, ravnatelju Ureda na dosadašnjoj podršci te je istaknuo kako ubuduće grad Mursko Središće neće financirati prijevoz djece u dječji vrtić: „Ako je riječ o procesu tada, moramo učiti i da svatko mora svoje dijete voziti u

vrtić...“, te da vezano uz tu odluku za sada nisu zaprimili pritužbe. Također, napominje kako je i tijekom provedbe IPA 2008 projekta surađivao s Uredom kao zamjenik gradonačelnika, kako se grad Mursko Središće uključio kada je trebalo ukloniti nelegalne objekte na način da je financirao izgradnju novih objekata, kako su uložena značajna sredstva, no kako se zajedničkom suradnjom uspjelo doći do toga da naselje izgleda primjereno 21. stoljeću.

Gospodin Siniša Senad Musić je pozdravio planirani brz tempo rada te postavio pitanje vezano uz postojeće afirmativne mjere za vrijeme dok se dokument ne usvoji na Vladi Republike Hrvatske (poput stipendija). Također, je postavio pitanje vezano uz sudjelovanje organizacija civilnog društva u planiranim užitim radnim skupinama, tj. hoće li organizacije civilnog društva sudjelovati u obje planirane uže Radne skupine i hoće li se uže Radne skupine održavati u isto vrijeme? Konačno, postavio je i pitanje vezano uz vrijeme provedbe novog Nacionalnog plana za uključivanje Roma, a koje je kraće od EU okvira za tri godine te što će se događati s nacionalnim dokumentom u vremenu između dva EU dokumenta?

Voditelj Radne skupine je odgovorio kako se Ured i on osobno pobrinuo da sve mjere iz trenutnog Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020., uključujući i stipendije, u suradnji s resornim ministarstvima funkcioniraju tj. da se provode do usvajanja novog dokumenta. Vezano uz planirano sudjelovanje organizacija civilnog društva, voditelj Radne skupine potvrdio je da je sudjelovanje organizacija civilnog društva planirano u obje uže Radne skupine te da će se one održavati u zasebnim terminima kako bi se prethodno i omogućilo. Konačno, vezano uz raskorak između EU okvira i hrvatskog dokumenta – voditelj Radne skupine je naglasio kako s ovim prijedlogom Ured pokušava, prije svega pratiti novu financijsku perspektivu ESI fondova budući su nacionalni financijski kapaciteti ograničeni i budući se aktivnosti mogu financirati uglavnom sredstvima EU fondova.

U raspravu se uključila predsjednica Saveza Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“, gospođa Suzana Krčmar, koja je istaknula kako očekuje od novog dokumenta bolje rezultate u odnosu na još uvijek važeći dokument. Također, istaknula je kako joj je vrlo drago da je gospodin Srpak spomenuo važnost zajedništva budući da ono nije uvijek prisutno. Također, predložila je da se u budućem dokumentu propiše obveza redovitog izvještavanja o provedbi NPUR-a lokalnoj samoupravi. Nadalje, istaknula je suradnju s romskim vijećima nacionalne manjine te napomenula kako je Savez Roma u Republici Hrvatskoj „KALI SARA“ aktivan na području cijele Republike Hrvatske te da je putem svog djelovanja upoznat s problemima na lokalnoj razini. Između ostalog, Savez je upoznat s činjenicom da lokalne samouprave ne izrađuju lokalne Akcijske planove za provedbu strateških dokumenata usmjerenih integraciji pripadnika romske nacionalne manjine te ističe važnost suradnje i zajedništva posebno na razini jedinica lokalne samouprave kako bi se, ono što je moguće, unaprijedilo u budućem razdoblju. U nastavku navodi kako su godišnja izvješća o tome što se odradilo, koliko je ostalo za napraviti i gdje su problemi – ključna za kvalitetan rad. Nadalje, gospođa Krčmar ističe kako neka naselja nemaju čak ni vodu, električnu energiju, no s druge strane primjećuje da se mijenja situacija i da postoji želja da se puno više toga ostvari te ističe kako vjeruje da novim dokumentima možemo ostvariti više. Ističe, kako je izrada dokumenta samo prvi korak jer po dokumentu koji

će se izraditi treba zaista i raditi te je pozvala sve prisutne na zajednički rad kako bi promijenili izgled romskih naselja, imali više djece koja završavaju srednju školu te više studenata. Voditelj Radne skupine, ističe kako je Ured predvidio poteškoće jedinica lokalne samouprave vezano uz izradu lokalnih Akcijskih planova te je planirao sredstva kojima bi jedinicama lokalne samouprave pružio podršku u izradi lokalnih Akcijskih planova.

U raspravu se uključila gospođa Ana Kešina, predstavnica Ministarstva znanosti i obrazovanja te potvrdila da će sve mjere koje se nalaze u sadašnjem Akcijskom planu biti financirane i u sljedećem Akcijskom planu, uključujući i stipendije te je postavila pitanje vezano uz periode provedbe Akcijskih planova novog dokumenta, tj. ima li mogućnosti da se prvi Akcijski plan donese na period od tri godine.

Voditelj Radne skupine je pojasnio kako je provedbeni period novog Akcijskog plana planiran na dvije godine budući je nova financijska perspektiva još u fazi programiranja, a u provedbi mogu biti one aktivnosti koje su tijela provodila ili koja će provoditi u još uvijek aktualnoj financijskoj perspektivi. Upravo zbog toga je razdoblje provedbe prvog provedbenog dokumenta dvije godine. Kad se izradi novi Operativni program Europskog socijalnog fonda plus, Ured će predložiti vrijeme provedbe novog Akcijskog plana.

Gospodin Srpak ističe kako Akcijski plan bez pratećeg financijskog plana jest „mrtvo slovo na papiru“ te da je potrebno uzeti u obzir specifične potrebe lokalnih zajednica koje na svom teritoriju imaju veće potrebe. U slučaju lokalne zajednice, gospodin Srpak pojašnjava kako je riječ o sljedećim troškovima gradskog proračuna: sufinanciranje roditeljskog udjela za sudjelovanje djece u predškolskom odgoju i obrazovanju, jednokratne novčane pomoći, troškovi vezani uz čišćenje naselja, sredstva za djelovanje vijeća nacionalnih manjina te ističe kako je za neke krucijalne troškove potrebno napraviti neki drugi model financiranja. Nadalje navodi, kako je nebrojeno puta isticao kako bi jedinicama lokalne samouprave koje se suočavaju s tim izazovima trebalo osigurati sredstva i da one nisu u istom položaju kao susjedne lokalne zajednice. U nastavku navodi kako konkretni trošak za financiranje djece u vrtiću na godišnjoj razini iznosi 300.000,00 kn, a kada se to pomnoži s 10 godina tada govorimo o ogromnim iznosima koje proračuni jedinica lokalne samouprave dugoročno ne mogu podnijeti. Svim jedinicama lokalne samouprave se spušta isti postotak iz poreza na dohodak, kao „krucijalni prihod jedinica lokalne samouprave“ neovisno o povećanim potrebama. Kako bi se osiguralo da se lokalni Akcijski planovi ostvaruju – gospodin Srpak navodi da je potrebno izraditi novi model financiranja jedinica lokalne samouprave koje imaju drugačije potrebe.

Voditelj Radne skupine navodi kako je upoznat sa stavom gospodina Srpaka, kao i velika većina zastupnika i ministara te ističe kako mora reagirati na izrečeno budući da isto može biti interpretirano u negativnom kontekstu, da su nacionalne manjine teret većinskoj zajednici. Ističe kako Ured vodi računa o svim jedinicama lokalne i područne samouprave te da je namjera Ureda pomoći tamo gdje je moguće. No, ističe kako argument sufinanciranja roditeljskog udjela ne stoji budući se isti financira za sve građane Republike Hrvatske te da je njegova osnovna nit voditelja, od kada je na čelu Ureda, pomoći najmlađim sugrađanima, kao i da je predškolski odgoj prije svega pravo svakog djeteta na obrazovanje, a ne usluga čuvanja djeteta. Također je

naglasio kako se vrlo dobro vidi, „posebice u Međimurju, u Vašem gradu gospodine Srpak da romska djeca koja su pohađala integrirani predškolski odgoj, naglašavam integrirani predškolski odgoj, a ne neku radionicu u getoiziranom romskom naselju gdje ne nauče hrvatski jezik - postižu iznimne rezultate“. Također, voditelj Radne skupine je u nastavku upozorio na fenomen o kojem je izvijestila novinarka Barbara Matečić, o nemalom broju djece koja zbog nedovoljnog poznavanja hrvatskog jezika bivaju uključena u programe za djecu s posebnim potrebama te u okviru ovih programa završavaju cjelokupno školovanje. Voditelj Radne skupine ističe kako je navedeno nedopustivo i da će osobno, zajedno s timom u Uredu i resornim ministarstvima učiniti sve da se navedeno ne događa.

Gospođa Krčmar se nadovezala na izlaganje gospodina Srpaka i voditelja Radne skupine te istaknula kako razumije i dijeli stav o važnosti lokalnih Akcijskih planova. U nastavku se nadovezala kako je riječ o hrvatskim građanima, hrvatskoj djeci te da se godinama nisu zanemarivala naselja u kojima žive hrvatski građani – danas ne bismo bili na mjestu na kojem smo sada. Također, istaknula je kada bi se romska naselja uređivala istom dinamikom kao i ostala naselja u Republici Hrvatskoj tada bi i ostali dio građana želio živjeti u njima te je apelirala na sve prisutne da se poboljšaju uvjeti života u naseljima u kojima su uvjeti života problematični neovisno o tome o građanima kojeg porijekla je riječ. Također je istaknula kako je „osobno pogađa naglašavanje u govoru „romska djeca“ budući da su Romi građani Republike Hrvatske koji se tu rađaju, žive, rade, osnivaju obitelj..“ U nastavku je upozorila da zapošljavanje ključ svega, pa i legalizacije. Pozdravila je nove brojke koje govore u prilog zapošljavanju Roma u Međimurju, ali navodi kako je to rezultat migracija lokalnog stanovništva, a ne sustavnog djelovanja države te je pozvala na promjenu stava prema državljanima Republike Hrvatske kojima je potrebna pomoć.

Voditelj Radne skupine izrazio je razumijevanje za emocionalni pristup gospođe Krčmar te naglasio kako u Uredu Romi, kao i druge nacionalne manjine koje predstavljaju bogatstvo raznolikosti Republike Hrvatske, imaju saveznika.

U raspravu se uključila gospođa Ana Kešina koja je naglasila kako roditeljski udio na području cijele Republike Hrvatske, neovisno o tome o kojoj je jedinici lokalne samouprave riječ, pokriva u cijelosti Ministarstvo znanosti i obrazovanja te u nastavku pojasnila da govorimo o ekonomskoj cijeni koji se sastoji od roditeljskog udjela i o dijelu kojeg mora pokriti, kao i za svu ostalu djecu, jedinica lokalne samouprave.

Voditelj Radne skupine se nadovezao kako je gospodin Srpak naveo trošak koji u ekonomskoj cijeni pokrivaju jedinice lokalne samouprave.

Gospodin Srpak je zatražio riječ te istaknuo kako svojim dvanaestogodišnjim stažom i djelima dokazuje da nije nikada bio za segregaciju već upravo suprotno za pomoć te da se ne može poreći uloga Ureda, ali niti uloga grada kao niti financije koje su od strane grada uložene. Također, gospodin Srpak je nadalje istaknuo da je istina da grad sufinancira 60% za svu djecu te da to nije sporno već da je sukus njegova izlaganja bio ono što je potrebno učiniti u budućem

razdoblju, kako bi nakon provedbe novog Nacionalnog plana, ona zaista i bila na korist čitavoj zajednici.

Raspravi se priključio i gospodin Siniša Senad Musić te je pojasnio kako je Roma Education Fund sedam godina financirao prijevoz romske djece iz naselja Sitnica do dječjeg vrtića koji „ne samo da je integriran već i ima kvalitetno predškolsko obrazovanje“. Cilj ove aktivnosti bio je pokazati da ukoliko djeca imaju integrirani i kvalitetan predškolski odgoj imaju i bolje obrazovne ishode, što je aktivnost uspjela pokazati. Također, gospodin Musić navodi kako je članak Barbare Matečić u Jutarnjem nedjeljnom listu, za koji su se podaci prikupljani gotovo godinu dana, također bio financiran od strane Roma Education Fund-a, s ciljem skretanja pozornosti na broj djece koji se uključuje u posebne programe kao i kako se to odražava na kasnije školovanje djece. U nastavku izlaganja, gospodin Musić ističe kako je i njega zasmetao lapsus vezano uz pokrivanje roditeljskog udjela budući da nije prvi puta da čelnici jedinica lokalne samouprave traže sufinanciranje njihovog udjela ekonomske cijene predškolskog obrazovanja za romsku djecu, štoviše ističe takav je zahtjev upućen i Povjerenstvu za praćenje Nacionalne strategije za uključivanje Roma. Smatra da takav način iznošenja podataka ili traženja - za nešto što je univerzalno pravo sve djece u Republici Hrvatskoj neprimjeren budući da ta djeca, pored romskog identiteta imaju i druge identitete – oni su građani Međimurja, građani Republike Hrvatske, građani EU. Također smatra, da ovakva vrsta rasprave doprinosi razdvajanju lokalnog stanovništva na „oni“ i „mi“ te da bi legitiman zahtjev uključivao traženje financijske pomoći ili dodatno sufinanciranje udjela jedinica lokalne samouprave za svu djecu na području određene jedinice lokalne samouprave. Također, navodi kako se i kod Roma mora osvijestiti da neke mjere uključuju rok trajanja te da je primjer prijevoza djece u dječji vrtić u Sitnicama do trenutka kada više nije potrebno poticati roditelje na uključivanje djece u predškolski odgoj i obrazovanje kao niti raditi s lokalnom zajednicom na način da ona podržava integrirane vrtićke skupine – primjer mjere koja je ispunila svoju svrhu na tom području te se s njom može prestati.

Voditelj Radne skupine zahvalio je svima koji su sudjelovali u raspravi te zamolio Klaudiju Kregar Orešković da prezentira Prijedlog Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju.

Predstavljanje Prijedloga Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma:

Usljedila je prezentacija koja je istaknula kako je Prijedlog Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma izrađen u kontekstu ograničenog ili skromnog napretka u većini područja intervencije aktualnog EU Okvira za Rome budući je značajniji napredak zabilježen isključivo u obrazovanju, no i u tom području su zabilježeni negativni trendovi poput povećanja segregacije u obrazovanju romske djece. Stoga Prijedlog Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju Roma za horizontalna područja intervencije tj. ciljeve predlaže: a) borbu protiv antiromskog rasizma i diskriminacije; b) smanjivanje siromaštva i socijalne isključenosti kako bi se smanjio društveno-ekonomski jaz između Roma i opće

populacije te c) poticanje participacije kroz osnaživanje, suradnju i povjerenje u javne institucije. U odnosu na sektorska područja intervencije, Prijedlog zadržava postojeća područja intervencije, a za ciljeve predlaže: a) povećati učinkovit jednak pristup kvalitetnom uključivom redovitom obrazovanju; b) povećati učinkovit jednak pristup kvalitetnom i održivom zapošljavanju; c) poboljšati zdravlje Roma i povećati učinkovit jednak pristup kvalitetnim uslugama zdravstvene skrbi te d) povećati učinkovit jednak pristup prikladnom desegregiranom stanovanju i osnovnim uslugama. U nastavku izlaganja prezentirani su specifični ciljevi tj. minimalni ciljevi koje je potrebno ostvariti na razini EU-a, kao i na razini država članica u narednom desetogodišnjem periodu. U odnosu na postavljene minimalne ciljeve prikazani su i podaci od kojih će se mjeriti uspjeh Republike Hrvatske u provedbi Nacionalnog plana za uključivanje Roma, za razdoblje od 2021. do 2020. godine. U izlaganju je naglašeno kako je za izradu prijedloga indikatora za praćenje novog Okvira za Rome zadužena Agencija EU za temeljna prava (Fundamental Rights Agency – FRA) te da je Ured od početka uključen u Radnu skupinu za izradu zajedničkih indikatora praćenja provedbe, kao i dodatnih indikatora praćenja te da u smislu praćenja provedbe i krajnjih učinaka provedbe novog dokumenta Ured ne očekuje poteškoće budući raspolaže s kvalitetnim kvantitativnim i kvalitativnim podacima od kojih je moguće mjeriti uspjeh.

Voditelj Radne skupine je zahvalio na prezentaciji i konstatirao kako je vrijeme planirano za sastanak isteklo te kako se zbog navedenog neće otvoriti raspravu na temu predstavljenog Prijedloga Preporuka Vijeća o jednakosti, uključivanju i sudjelovanju već da ovim putem moli članove Radne skupine da se o prezentiranom Prijedlogu Vijeća pismeno očituju. Naime, Ured će po završetku sastanka članovima i zamjenicima članova dostaviti prezentacije održane na sastanku, kao i dokument s izdvojenim ključnim elementima Prijedloga Vijeća (opće i specifične ciljeve horizontalnih i sektorskih politika, tablični prikaz specifičnih ciljeva tj. minimalnog očekivanog napretka u horizontalnim politikama na razini EU i država članica te podatke od kojih će se mjeriti napredak na razini EU i RH uključujući i mjere na koje se potiču države članice unutar svakog područja horizontalnih i sektorskih politika). Također, voditelj Radne skupine najavio je da će dokument uključivati raspravna pitanja te zamolio članove Radne skupine da se do 13. studenog 2020. pisano očituju na raspravna pitanja:

- U kojoj je mjeri Prijedlog Preporuka relevantan za novi strateški okvir RH usmjeren integraciji pripadnika romske nacionalne manjine?
 - U kojoj nam je mjeri prihvatljiv prijedlog horizontalnih i sektorskih ciljeva?
- U kojoj su mjeri postavljeni minimalni ciljevi, ciljevi koje je potrebno postići na razini država članica, relevantni za RH?
- Koliko je izgledno da RH do 2027. dosegne minimalne ciljeve koje je potrebno postići na razini država članica?
- Koje ciljeve je potrebno korigirati, uzimajući u obzir i činjenicu da NPUR 2021.-2027. ima kraći provedbeni period?

te da očitovanja dostave tajniku Radne skupine putem elektronske pošte.

Završno, voditelj Radne skupine zahvalio je svima na sudjelovanju na sastanku.

Sastanak je završen u 12:15 sati.

VODITELJ RADNE SKUPINE

Alen Tahiri, univ. spec. pol.

KLASA: 016-02/20-07/01
URBROJ: 50450-02/04-20-99
Zagreb, 27. studenoga 2020.